

Η βαθμολόγηση των γραπτών στα Μαθηματικά

Παναγιώτης Α. Θεοδωρόπουλος
Σχολικός Σύμβουλος ΠΕ03
www.p-theodoropoulos.gr

Εισαγωγή

Όπως γνωρίζουμε η αξιολόγηση των μαθητών είναι μέρος της διδακτικής διαδικασίας και έχει παιδαγωγικό χαρακτήρα. Για την αξιολόγηση ενός μαθητή λαμβάνεται υπόψη και η βαθμολογία του σε διάφορες γραπτές δοκιμασίες, όπως ωριαία διαγωνίσματα, ανακεφαλαιωτικές γραπτές εξετάσεις και άλλες. Κατά την βαθμολόγηση όμως των γραπτών υπεισέρχεται έντονα το υποκειμενικό στοιχείο που οφείλεται σε διάφορους παράγοντες, όπως οι διαφορετικές αντιλήψεις που υπάρχουν μεταξύ των εκπαιδευτικών σχετικά με την βαθμολόγηση των γραπτών (αυστηρότητα, επιείκεια κλπ.), η κόπωση και η ψυχολογική κατάσταση του βαθμολογητή, η σειρά του γραπτού κατά την βαθμολόγηση (έχουν προηγηθεί καλύτερα ή χειρότερα γραπτά) και άλλοι.

Συνεπώς κρίνεται αναγκαίο, όταν βαθμολογούμε γραπτά στα Μαθηματικά να τηρούμε ορισμένους κανόνες με σκοπό την επίτευξη μιας αντικειμενικής βαθμολογίας. Οι κανόνες αυτοί πρέπει να είναι τέτοιοι, ώστε αν ένα γραπτό βαθμολογηθεί μετά από πολλές ημέρες από τον ίδιο εκπαιδευτικό, ο εκπαιδευτικός αυτός να βάλει τον ίδιο βαθμό ή ακόμη, αν το βαθμολογήσουν περισσότεροι από ένας εκπαιδευτικοί, αν δεν συμπέσουν ως προς τη βαθμολογία, τουλάχιστον να μην παρατηρηθούν σημαντικές αποκλίσεις.

Γι' αυτό λοιπόν κρίθηκε σκόπιμο για την βαθμολόγηση των γραπτών στα Μαθηματικά να υπενθυμίσουμε μερικές από τις οδηγίες που έχουν δοθεί στα Βαθμολογικά Κέντρα.

Α΄ ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ

1. Η επεξεργασία των θεμάτων πρέπει να στηρίζεται σε γνωστές προτάσεις ή τύπους από την θεωρία ή τις εφαρμογές και τα παραδείγματα που αναφέρονται στα εγκεκριμένα διδακτικά βιβλία καθώς και σε κάθε άλλη πρόταση που θεωρείται γνωστή από προηγούμενη τάξη. Αν τυχόν γίνεται χρήση άλλου τύπου ή πρότασης πέρα από τις παραπάνω θα πρέπει αυτό να αποδεικνύεται. Με τις παραπάνω προϋποθέσεις γίνεται δεκτή και μια απόδειξη που δεν συμπίπτει με την απόδειξη του σχολικού βιβλίου.
2. Ένα θέμα βαθμολογείται με την ανώτατη βαθμολογία, όταν εκτός από την ορθότητα της απάντησης είναι άψογο σε αιτιολόγηση, πληρότητα και διατύπωση.

3. Όταν η επεξεργασία ενός θέματος δεν έχει λογική σχέση με αυτό (ασυναρτησίες, άσχετα με το θέμα πράγματα), τότε η επεξεργασία αυτή δεν λαμβάνεται υπόψη στη βαθμολογία.
4. Αν η απάντηση ενός θέματος δεν είναι πλήρης αλλά η πορεία που ακολουθείται είναι λογική, τότε γίνεται ανάλογη αξιολόγηση αυτών που γράφονται.
5. Υπολογιστικό λάθος κρίνεται ανάλογα με την επίδραση που έχει στην ουσιαστική επεξεργασία του θέματος.
6. Στοιχεία που αναγράφονται στην απάντηση, πέρα από τα αναγκαία για την άρτια επεξεργασία του θέματος, δεν λαμβάνονται υπόψη.
7. Το αποτέλεσμα ενός προβλήματος δεν λαμβάνεται υπόψη, όταν δεν δικαιολογείται από την πορεία της επίλυσης ή όταν αναγράφεται χωρίς να προηγείται επεξεργασία του προβλήματος.

Β' ΜΕΡΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΕΙΞΕΙΣ

I. Ερωτήσεις ανάπτυξης

1. Η απάντηση καλό είναι να διαβάζεται πρώτα στο σύνολό της και μετά να ακολουθεί η αναλυτική αξιολόγησή της με βάση τα ειδικότερα κριτήρια που θα έχουν καθοριστεί για κάθε περίπτωση¹.
2. Ενδείκνυται η βαθμολόγηση κάθε θέματος χωριστά στο σύνολο των προς βαθμολόγηση γραπτών (οριζόντια βαθμολόγηση).
3. Αξιολογούνται η ορθότητα και η σαφήνεια των απαντήσεων, η συνθετική και δημιουργική ικανότητα των μαθητών και η συνολική συγκρότηση του γραπτού.
4. Για να βαθμολογηθεί η επίλυση μιας άσκησης ή ενός προβλήματος με την ανώτατη βαθμολογία πρέπει²:
 - α. Να έχει ορθή αφετηρία και λογική επεξεργασία.
 - β. Να μην υπάρχουν μαθηματικά λάθη.
 - γ. Να περιέχει επαρκή και ορθή αιτιολόγηση.
 - δ. Να χαρακτηρίζεται από σαφήνεια, πληρότητα και ακριβολογία.
 - ε. Να περιέχει τα απαραίτητα σχήματα ορθά και πλήρη, όπου απαιτούνται.
 - στ. Να καταλήγει σε σωστό αριθμητικό αποτέλεσμα (αν ζητείται) συνοδευόμενο με τις ορθές μονάδες.
- Εκτιμώνται θετικά κατά την βαθμολόγηση τα εξής στοιχεία:
 - α. Η ορθή αφετηρία και λογική επεξεργασία, έστω και αν δεν ολοκληρώνεται επιτυχώς.
 - β. Τα σωστά και πλήρη σχήματα, εφόσον αποδεικνύουν κατανόηση του αντικείμενου.

¹ Είναι σημαντικό πριν ξεκινήσουμε την βαθμολόγηση των γραπτών να έχουμε καθορίσει μια αναλυτική βαθμολογία για κάθε βήμα και ζητούμενο για όλα τα ερωτήματα, ώστε η βαθμολογία μας να είναι δίκαιη και αντικειμενική.

² Εννοείται πως αν υπάρχει έλλειμμα σε κάποιο από τα κριτήρια η βαθμολογική επίπτωση θα είναι ανάλογη.

5. Στην περίπτωση που ένα θέμα είναι χωρισμένο σε υποερωτήματα, τότε είναι δυνατόν σε ένα από τα αρχικά στάδια να υπάρξει κάποιο λάθος αριθμητικό ή άλλο. Στη συνέχεια ο μαθητής διαπραγματεύεται σωστά το υπόλοιπο θέμα, χρησιμοποιώντας, όμως, το λάθος που προηγήθηκε. Στην περίπτωση αυτή, μειώνεται μόνο η βαθμολογία για το υποερώτημα, στο οποίο έγινε το λάθος, ενώ η βαθμολογία των υπόλοιπων ερωτήσεων δεν επηρεάζεται από το λάθος αυτό³.

II. Ερωτήσεις αντικειμενικού ή κλειστού τύπου

1. Εάν στις περιπτώσεις αυτές κάποιος μαθητής έχει σημειώσει δύο ή περισσότερες απαντήσεις, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η ορθή, η απάντηση θεωρείται λάθος. Δεν ισχύει αυτό, εάν κάποιος μαθητής σημείωσε και άλλες απαντήσεις και μετά τις έσβησε ή τις διέγραψε.
2. Πρόσθετες επεξηγήσεις, εφόσον αυτές δεν ζητούνται, δεν είναι απαραίτητες. Αν όμως αναγράφονται, δεν μετρούν αρνητικά.

III. Ερωτήσεις σύντομης απάντησης

Στις περιπτώσεις αυτές λαμβάνεται κυρίως υπόψη η ευστοχία της απάντησης, η αποφυγή περιττών στοιχείων, η πυκνότητα των νοημάτων και η ικανότητα του μαθητή να εκφράζει με λίγα λόγια αυτό που θέλει να πει.

³ Το ίδιο ισχύει φυσικά και για την βαθμολόγηση της απάντησης ενός ερωτήματος.